

parlant amb gent de St. Pere Cercada, Cladells i del Pedró de Santa Coloma; també Mn. Ribot de Riells, i l'informant d'aquest poble (1964), la mare del qual venia d'allí, anomenaven només *Santa Margarida*.

El nom de lloc propi resta viu i ben recordat, quan es parla de la gran sotalada de *Vallors* i dels masos que s'hi troben esparsos: *baļórs* (exc.^o 107). El 1932, en el llogaret, ja un poc llunyà, de St. Pere Cercada, parlant de St. Miquel de *Cladells* deien només «Sant Miquel» —Sant Miquel de què?— St. Miquel del *sot de baļórs* (crec amb *o* oberta, però no asseguro que no fos tancada: nota d'un any més tard); en un mas del terme de St. Miquel de Cladells em descrivien, conversant, el «Sot de *baļórs*» com «el que baixa cap a Santa Coloma des de Sant Hilari» (exc. 704, anotat ja llavors 3-vi-1961). A un vell pagès d'una masia entre El Pedró de Sta. Coloma, el Sobirà de Sta. Creu i St. Hilari, preguntant si sabia on era l'església: —Santa Margarida? prou. —Sta. Margarida de què? —de *baļórs* (1988). A Riells, en aquella ocasió, insistint sorgí també el nom propi, que el descendent d'allà pronuncià «de *baļó*» i Mn. Ribot, «de *baļórs*».

MENC. ANT. 886 (o *888*): «*Vallis Urcea* in comitatu Gerundense» (*Cat. Car.* II, 140.3, 4, 6); 898: «in comitatu Gerundense, villa q. vocatur *Elzedà* [Sauleda], cum omnibus adjacentiis: hoc est, ab Or. per semitam que pergit ad Ripam Fractam; de Mer. usque ad confines *Arbutiae*; de parte Occ. usque ad *Jobannetum*; et de Sept. per rivolum qui vocatur *Vallis Urcea*, et pervenit ad Sanctam Columbam, usque ad aliam ripam alvei» (*MarcaH.* c. 829; *Esp. Sagr.* XLIII, 392; *Cat. Car.*, datant-ho de 899): el «rivolum», identificat ací amb *Vallis Urcea* és el rierol que ve del sot de *Vallors* a desembocar a la Riera de Sta. Coloma. Notem que *Vallors* es troba al terminal entre els bisbats i comtats de Girona (Sta. Coloma) i de Vic (Sant Hilari), d'on l'atribució a aquest comtat en altres docs.; 930: «in comitatu Ausona, in apend. de *Sti. Ilari*, in termine de *Valle Orci* (doc. de la coll. de St. Benet de Bages, que Pladevall em comunica de la Bi. Univ. Bna. n.º 197); 923: «in com. Ausona in *Valle Orci*» (id. id. n.º 151); 938: «in com. Ausona, in parr. Sta. Margarita in *Vallorc*» (id. id. id. n.º 186); 950: En la consagració de l'esgl. de Sta. Coloma li donen «ad ipso villare que dicunt de *Vallorc*» i «Castagnedo» ('Castanyet', esgl. i veïnadet 5 k. al NO. de Sta. Coloma): Villan., *Vi. Li.* XIII, 245.55, 246, 247, amb variant ms. *Arvionso*, a esmenar segurament en *Varioorso* o cosa semblant; 980, en una donació a St. Benet de Bages: «alaude quod abeo in *Solterra*, et in valle *Ausore*, et in *Vallorco*, et in ipsas pennas et quod abeo in *ipsa Chalmes*» (*Dipl. Cat. Vic* § 470, p. 393): on reconeixem St. Hilari *Sa-calm*, i la vall d'Osor amb el seu annex *Solterra*;¹ 1252: «Ste. Margaritha de *Vallor*» (CCandi, *St. Hilari Sacalm*, p. 145); 1259:

«In *Ualors*» (CCandi, o. c. p. 146); 1332: «Ste. Margaritha de *Valors*» (CCandi, o. c., p. 146); 1370: «Ste Margaritha de *Valorcio*» (CCandi, o. c. 251); 1570: «parochie Ste. Margaritha de *Vallors*» (CCandi, o. c., p. 15); 1748: Sta Marg. de *Vallors*, agre. a St. Hilari (Monsalv. XVIII, 145).

En una qüestió geogràfico-lingüística obscura, i embullada com aquesta, importa molt conèixer els *HOMÒNIMS*, segurs o possibles i aproximats, és a dir, parònims. Heus els aquí, distingint-los (a) (b) (c) (d) (e) (f) —deixant a part el probablement inexistent, que he assenyalat en la nota (1).

(a) 1089. Botet, extractant un doc. d'aquest any: «lo lloc anomenat *Puig-Regal* de la parr. de St. Esteve de *Vilobí* (*Villa Albini*) y St. Iscle de *Ualoc* en lo lloc anomenat *Bangiis*» (*BABL* III, 482) com que *Vilobí* no és gaire lluny de *Vallors*, i també depèn bastant de Sta. Coloma, encara que separats per uns 25 k., suposant que la copulativa *y* de l'extracte reemplaçés un nexa més vague, no seria inversemblant identificar amb *Vallors* aqueix *Ualoc* (entenent *Valoc*, = *Vallorç*) i el lloc *Bangiis* es podria referir a *basses* (*banyis*) del riu de *Vallors* o de la Riera de Sta. Coloma; si bé l'advocació d'aquest a St. Iscle va en desacord amb Sta. Margarida, però sovint les advocacions canvien o es dupliquen (la de Sta. Margarida quasi no consta abans de 1252, amb una excepció de 938, o bé és un homònim de més enllà dins La Selva). Sant Iscle és l'advocació de *Sauleda* («Olleda») segons el doc. de 1165 (Villan., *Vi. Li.* XIII, 145); ara bé *Sauleda* és molt a prop de *Vallors* (citats junts en el doc. de 899): hi hauria doncs confusió dels notaris entre *Sauleda* i *Vallors*, i aquesta menció *Valoc*, valdria també per *Vallors*? o per aqueix hipotètic homònim?

(b) *Bellurs* o *Vallurs* en el Conflent, quasi homònim (un o dos?). En l'enq. d'*Orbanyà*, anoto el «còrrec *baļórs*» i «serrat de id.» (XXVI, 118, 117); i en la de *Vallmanya*, el «Clot de *baļórs*», afl. dr. de la vall de *La Rabassa* (XXVI, 184). N'hi ha *MENCIONS ANT.*, intermèdies entre aquests dos llocs: 955: «in *Valurtii* à *Llebrères*» (Alart, *InuLC*, 162, s.v. *Ors*). Ara bé *Llebrera* és un llogaret o vall, del te. de *Vallestàvia* (terme que, aigües avall, afronta amb *Vallmanya*, uns 5 k. SE. de Prada), documentat *Lepuraria* justament en aquest any 955, per Ponsich (que dóna moltes mencions, *Llebraria* etc. i explica, *Top.* 126, que el *coll de Llebrera* parteix entre *Vallmanya* i *La Bastida*); 1308: «La pastura que és apelada *Balurtz* que és al terminal de *Orbanyà*» (Alart, *RLR* VIII, 49); el mapa a 1:100.000 pinta *Baillours* com un mas. Com que *Orbanyà* és a 7 k. de Prada, però en direcció Oest, és ben difícil (o són localitzacions merament aproximades) que tot això sigui un sol NL extens, però tota